

Województwo

Rzeszów

Podkarpackie

KARTA CMENTARZA

NR

12731

A 1. Miejscowość Rzeszów	6. Nazwa cmentarza (ew. nazwa dawna) tzw.stary cmentarz parafialny (Heil Drcyfaltigkeit - z mapy katastralnej z 1849 r.)	B 13. Najstarszy istniejący nagrobek (data) 1821 r. majstarsze zgrupowane wokół kaplicy	15. Groby o znaczeniu historycznym lub osób szczególnie zasłużonych 1.Tablica ufundowana przez radę chrześcijańską w1858.Jacętemu Gałęzowskiemu-założycielowi fun- dacji wspierania biednych rodzin (wmurowana na ścianie zewn.Kaplicy) 2. Tablica A.Towarnickiego zm. 1884- doktora medycyny,wielolet- niego burmistrza,pośła na Sejm Krajowy i do Rady Państwa (wmuro- wana na ścianie zewn.kaplicy) 3. Zbiorowa mogiła i pomnik u- czesników obu powstań narodowych z 1830 i 1863 (odsłonięty 17.06. 1866 r.) 4. Grób Ludwika Mora Korytowskie- go zm.1885- wieloletniego preze- sa Sądu Obwodowego. 5. Nagrobki Hiblów-znanej rodzi- ny aptekarzy. 6. Nagrobek Józefa Łukasiewicza ojca Ignacego-twórcy przemysłu naftowego z 1836 r. 7. nagrobki patrycjuszowskiej rodziny Holzerów c.d. wkładka
2. Gmina Rzeszów	7. Cmentarz dawny ☒ tak Cmentarz nowy (po 1945 r.) ☐ -	14. Istniejąca dokumentacja cmentarza i miejsce jej przechowywania B.Gutkowska "Stary Cmentarz w Rzeszowie.Wstępne rozpoznanie wartości zabytkowych" 1974-msp PSOZ nr inw.4424 Plan aktualny 1.Inwentaryzacja i podkład syt. wys.wykonany na zlecenie MP GK w Rzeszowie w 1984 PSOZ nr inw. 7478 2.Inwent.szczegół.drzewostanu Plan dawny opr.B.Orliński 1984 PSOZ nr inw.7222	
3. Adres cmentarza 35-064 Rzeszów ul.Targowa (d.ul.H.Fornalskiej)	8. Data założenia k.XVIII w. (ok.1785) na podstawie dekretu cesarza Józefa II z 1793 r.zabraniającego grzebania zmarłych na cmentarzach przykościelnych.Powiększony przed 1849 r.	1.Mapa katastralna Rzeszowa z 1847 sporządz.przez Ferdynanda von Krippela (zbiór kartograficz- ny Archiwum Państwowego Rzeszów) Inne materiały archiwalne W.Drzymała "Epigrafika cmentarzy rzeszowskich" msp pr.magister- skiej z 1987 (w posiadaniu auto- ra)	
4. Poprzednie nazwy miejscowości Rzeszów Rischoy Rzeszow	9. Przynależność wyznaniowa: obecna - rzymsko-katolicki dawna - j.w.		
5. (Nie) czynny ew. podstawa zamknięcia nieczynny od 31.12.1909 (decyzja na posiedzeniu Rady Mias- ta w październiku 1909).Nie była przestrzegana i po II wojnie światowej.	10. Powierzchnia w ha: ogólna - <input type="text" value="7"/> wolna - <input type="text" value="2/5 pow."/>		
11. Położenie cmentarza Położony na pd.wsch.cz.m.Rzeszowa z dojściem głównym od ul.Targowej,w kształcie zbliżonym do prostokąta.Ogrodzo- ny murem od pn. z pozostałych stron ogrodzeniem z przętów.Od wsch. ograniczony skarpą opadającą w kierunku Wiślaka,od pd.ul.Spytka Li- geży biegnącą jarem.Założony zapewne na miejscu d.ogrodu należącego	12. Uwagi Ter. Org. Adm. Państwowej do szpitala ubogich.Na planie kapita- na Wiedemana z 1762 r. widać kościółek szpitalny.	14. Bibliografia 1.M.Kondziołka "Z dziejów rzeszowskich cmentarzy" w Zeszyty Naukowe WSP w Rzeszowie Nr1/1990; 2.J.Pęckowski "Dzie- je miasta Rzeszowa do k.XVIIIw."Rzeszów 1913; 3.Fr.Kotula "Tam- ten Rzeszów" w:Tygodnik Powszechny 1972 nr 16; 4.J.Hoff "Stary Cmentarz w Rzeszowie" 1989; 5. A.Przyboś "Opracowania historycz- ne" 1970; 6.F.Kotula"Tamten Rzeszów" 1985 7. "Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego T.X. Warszawa 1989 reprint p.bud. 447, p.pr. 448 LWH 435	

18. ELEMENTY CMENTARZA		Czy istnieją	I L O Ś Ć				
			Do XVIII w.	1 poł. XIX w.	2 poł. XIX w.	1 poł. XX w. (do 1945 r.)	2 poł. XX w.
Mur ogrodzeniowy (od pn.)		tak	-	-	-	tak	1991 renowacja
Brama I-yl		1	-	-	-	-	X
Kościół najważniejszy wg przekazów św. Ducha z ok. 1460 r.		-	-	-	-	-	
Kaplica I-el obecnie pw. św. Trójcy		1	x	-	-	-	1985-86 rozbudowa
Nagrobki:	wolnostojące	tak	-	x	x	x	-
	przyscienne	tak	-	x	x	-	-
	plyty	tak	-	x	x	x	-
Mogily ziemne często bez krzyży		tak	-	x	x	x	x
Inne elementy grobove kubaturowe		tak	-	-	x	-	x

19. Które obiekty wpisane są do rejestru zabytków cały cmentarz wpisany decyzją z 13.11.1968 Nr rej. A-308/1968 jako zespół stanowiący cenny materiał źródłowy do społeczno-politycznej, gospodarczej i kulturowej historii miasta

20. STARODRZEW	Ilość	Ø pnia w cm	Stan zdrowotny
lipa	12	100-300	dość dobry
kasztanowiec	47	40-300	dość dobry
jeżozłazy	49	60-115	dość dobry
tuja (żywnotnik)	29	40-60	dość dobry
brzozy	29	60-180	dość dobry
klony	77	60-95	dość dobry
wiązy	37	80-350	dość dobry

21. Czy na terenie cmentarza znajdują się zarejestrowane pomniki przyrody ew. aleje Nie. W przeważającej części występują drzewa liściaste (z drzew iglastych modrzew). Nasadzenia przypadkowe, pod względem wieku kilka ciekawych egz. Przeważnie 20-50 letnie

22. Ogólny stan zachowania zieleni na cmentarzu Zestaw drzew pod względem gatunków różnorodny Stan zdrowotny dość dobry; kilka drzew wymaga leczenia lub przycięcia koron. Krzewy liściaste w znikomej ilości, bez wartości zdobniczych, iglastych-brak. Razem ok. 550 drzew

23. Charakter rozplanowania cmentarza brak regularnego układu w formie kwadratu. Główna aleja wytyczona z zach. na wsch. Układ drożny-czytelny. Działalność dewastacyjna Niemców od 1940 r. zubożyła stan ilościowy

24. Czytelność układu cmentarza (kamienne nagrobki w postaci tłuczni wykorzystywane do budowy dróg).
- całość - czytelna
- kwater, słabo wyodrębnione, ale uczelniane w trakcie prowadzonych prac
- nagrobków i mogil średnia (w 1968 było ok 350 nagrobków, obecnie ok. 400; część płyt wydobyto z ziemi)

25. Ogólny stan zachowania cmentarza (nagrobków i drzewostanu) cz. nagrobków i płyt po pracach konserwatorskich; przy drzewostanie prowadzone są prace pielęgnacyjne

26. Istniejące zagrożenia dewastacja grobów i niszczenie płyt, często po pracach konserwatorskich przez wandalów

27. Wnioski w zakresie prac: stałe koszenie trawy, zabezpieczenie przed nieustanną dewastacją
- porządkowych podnoszenie i ustawianie powalonych płyt, uzupełnianie ubytków
- remontowych renowacja żeliwnych ogrodzeń
- konserwatorskich zabezpiecz. kamienia i żeliwnych krzyży, uczelnienie inskrypcji

28. Wnioski w zakresie niezbędnej dokumentacji:
- poszczególnych nagrobków wykonanie kart ewidencyjnych wszystkich nagrobków
- ewidencji całości cmentarza
- studium historycznego.
- ewentualnie dokum. projektowej

29. Inne uwagi służb konserwatorskich systematyczne prowadzenie dalszych prac konserwatorskich przy nagrobkach, opracowanie przewodnika po cmentarzu

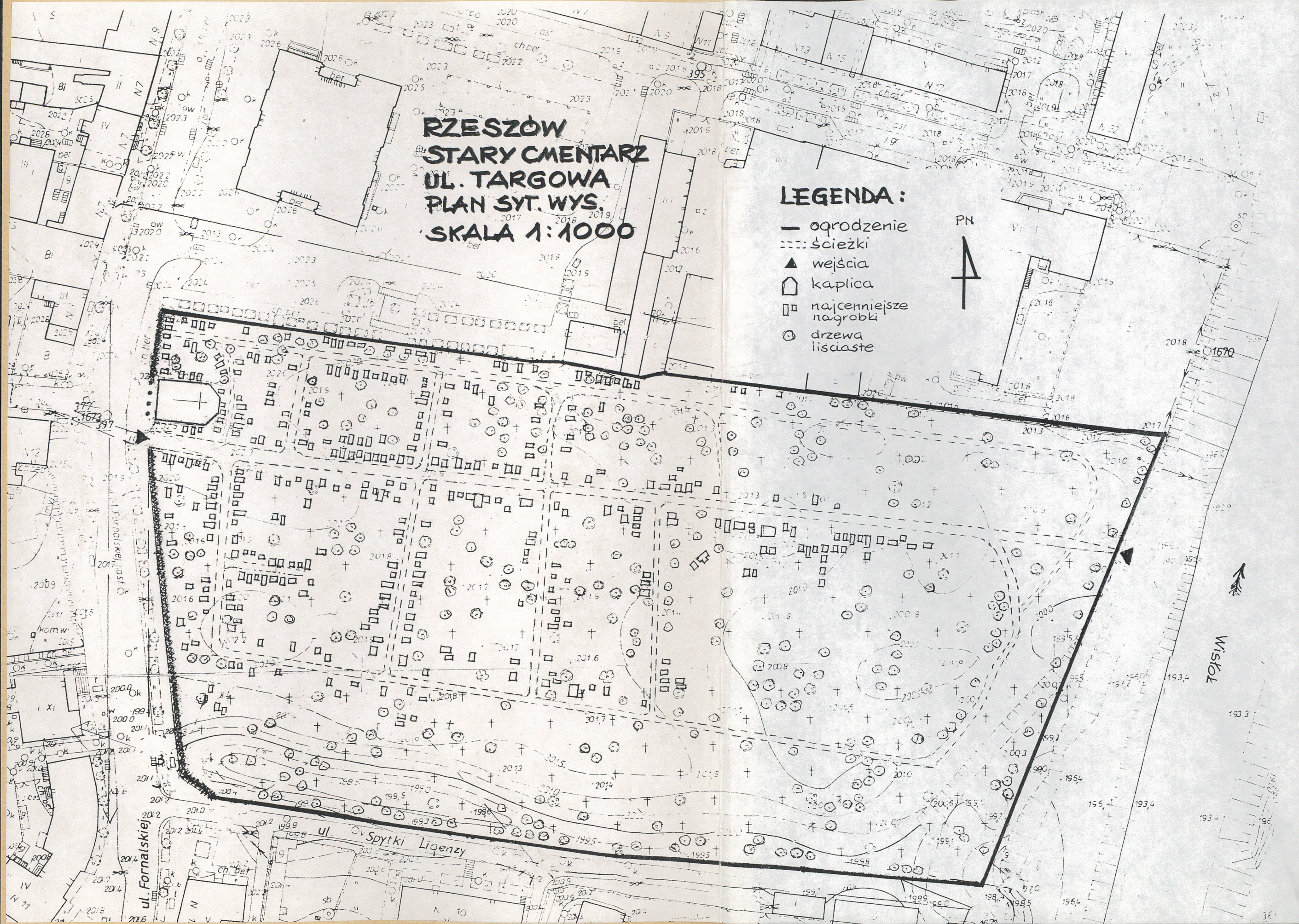
30. Wypełnił: M. Wajdowicz
Data: grudzień 1992

**RZESZÓW
STARY CMENTARZ
UL. TARGOWA
PLAN SYT. WYS.
SKALA 1:1000**

LEGENDA:

- ogrodzenie
- ścieżki
- ▲ wejścia
- kaplica
- najcenniejsze nagrobki
- drzewa liściaste

NAGROBKI RODZINY HIBLÓW
(BEZ DATY, ZAP. I POL. XIX W.)

NAGROBEK J. HALŃSKIEGO
(NIE DATOWANY)

NAGROBEK T. KONARSKIEJ
2M. 1830 R.

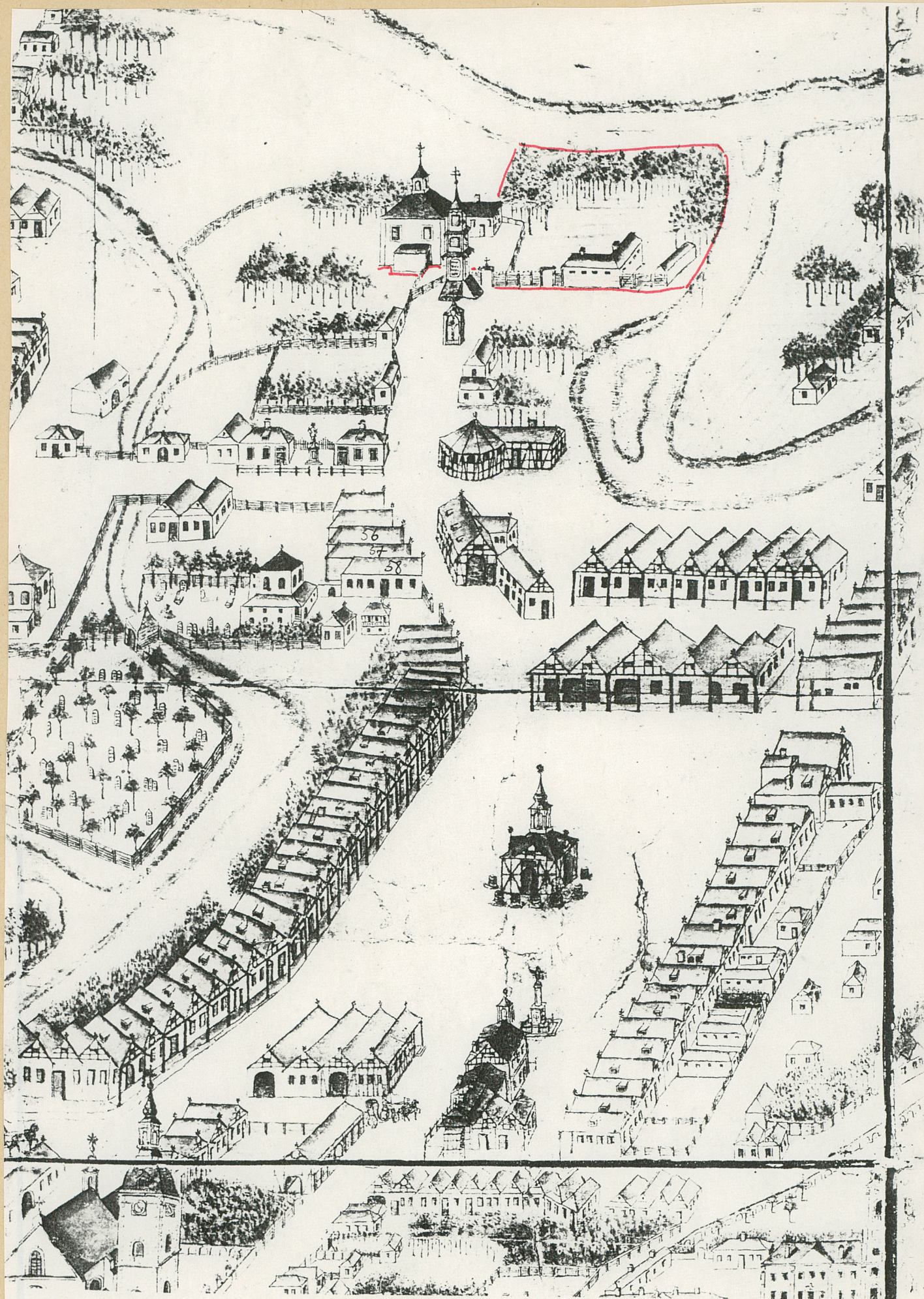
RZESZÓW - STARY CMENTARZ

ul. Targowa

c.d. rubryki 15: groby o znaczeniu historycznym lub osób szczególnie zasłużonych

8. groby Tomasza Szaittera zm. 1838, ze znanej rodziny kupieckiej rzeszowskiej oraz jego syna Ignacego - właścicieli firmy "Szaitter i Spółka". Ten ostatni zm. 1885 był założycielem i naczelnym dyrektorem Kasy Oszczędności w Rzeszowie; przez 30 lat piastował urząd radnego miejskiego, właściciel jednego z największych zbiorów przyrodniczych w kraju.
  9. nagrobek Wojciecha Kalinowskiego /i jego żony Amalii z Hiblów/ zm. 1895, słynny aptekarz rzeszowski; sprawował dwukrotnie urząd burmistrza,
  10. grób Karola ~~Rxxxx~~ Boromeusza Richtera, zm. 1886, budowniczego miejskiego opiekuna zabytków i autora pracy o pominkach Rzeszowskich w kościele Farnym,
  11. grób Alfonsa Roderyka Alsa, zm. 1905, doktora praw, znanego działacza społecznego, pełniącego funkcję asesora, wice burmistrza, a w latach 1863-75 dyrektora kasy oszczędności,
  12. grób Leona Schotta i Edwarda Arway; pierwszy był kupcem, dyrektorem Towarzystwa Zaliczkowego i burmistrzem w latach 1893-96 /zm. 1902/, drugi właścicielem drukarni, wydawcą i redaktorem "Zygodnika Rzeszowskiego", radnym miejskim i prezesem Towarzystwa Śpiewaczego "Lutnia",
  13. Grób Jana Andrzeja Pelara /1822 - 1894/, zasłużonego księgarza i drukarza rzeszowskiego. Jego drukarnia powstała w 1856 r. Zaliczana była do jednej z najlepszych w Galicji. Z jego inicjatywy w 1883 r. zaczął wychodzić "Przegląd Rzeszowski" i "Kurier Rzeszowski". Był asesorem Sądu Handlowego i Banku Austriacko-Węgierskiego.
  - 14 grób Wiktora Adama Żbyszewskiego /zm. 1896 r./ przedstawiciela palestry reorganizatorów sądownictwa, współzałożyciel Kasy Oszczędności, burmistrz rzeszowski, prezes wielu Stowarzyszeń i organizacji, znany społecznik.
  15. grób ks. Feliksa Dymnickiego, zm. 1876 r., który z pieniędzy uzyskanych z kwestowania po dworach Galicji wybudował w 1875 r. bursę dla uczniów gimnazjum rzeszowskiego.
  16. grobowiec rodziny Przybosiów /Stefan - dyrektor Państwowego Gimnazjum i organizator teatru "Reduta" zamordowany przez Niemców w 1940 r./.
  17. grobowiec rodziny Nieciów /Julian - znany historyk, autor pracy "Rzeszowskie za Sasów", żołnierz września, ranny zm. 1.09.1939 r./.
  18. grób Tomasza Pelca, wiceburmistrza i dyrektora Kasy Oszczędności zm.
- Dokumentacje konserwatorskie poszczególnych nagrobków znajdują się w archiwum PSOZ - Rzeszów /ok. 20 teczek/.

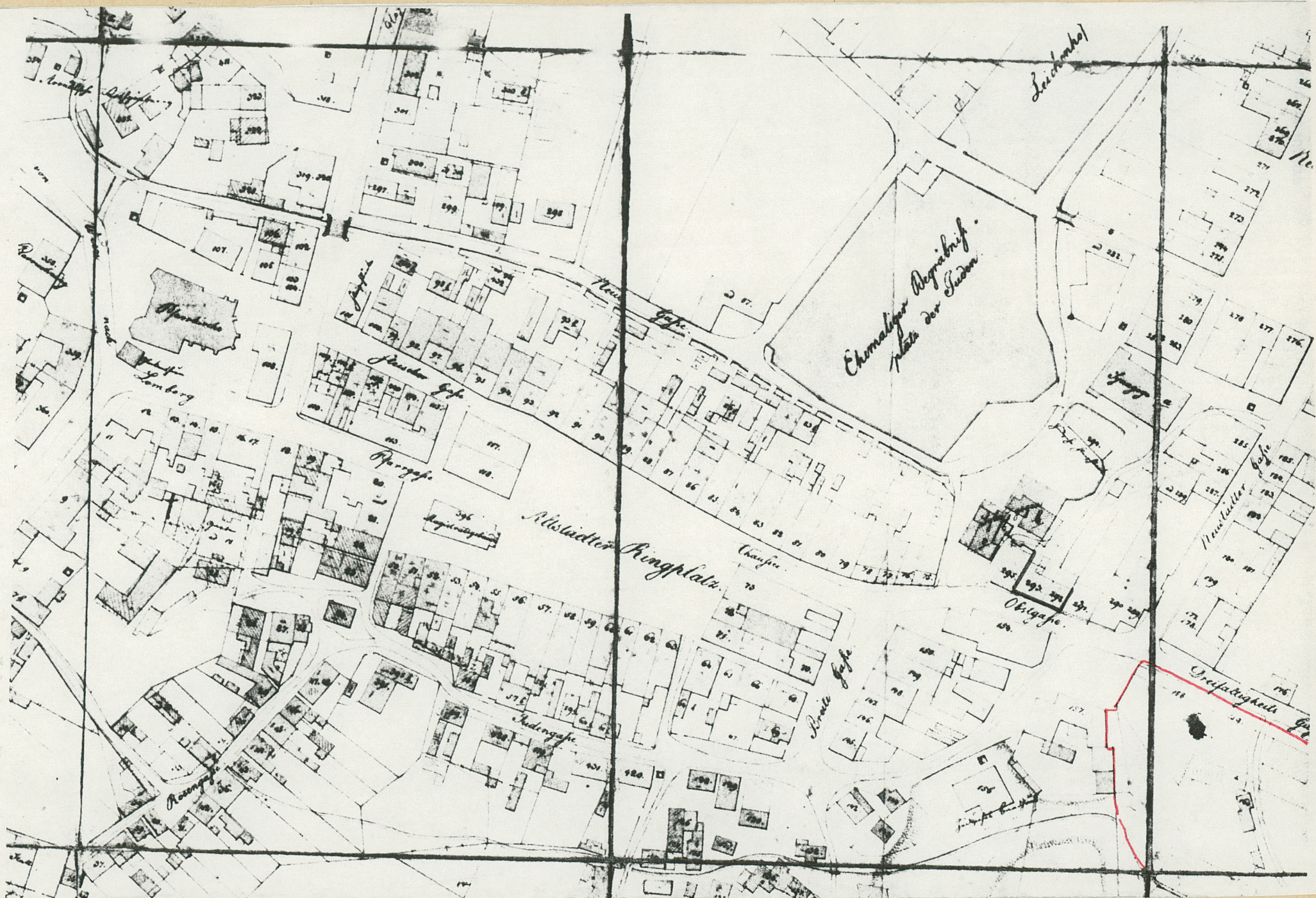

Rzeszów, widok miasta wykonany przez C.H. Wiedemanna z 1762 r.

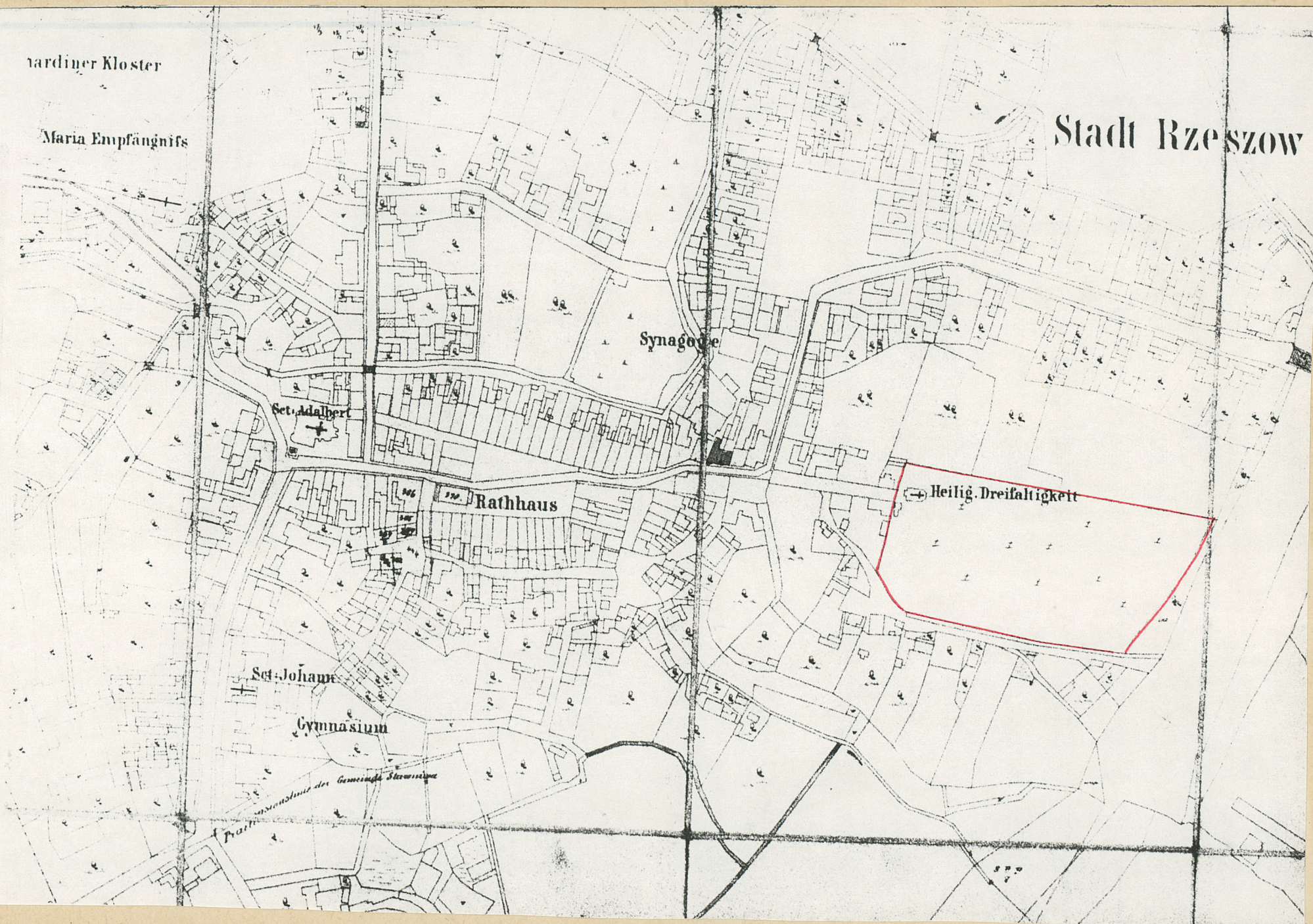

Rzeszów. Plan katastralny miasta z 1841-1849 r.

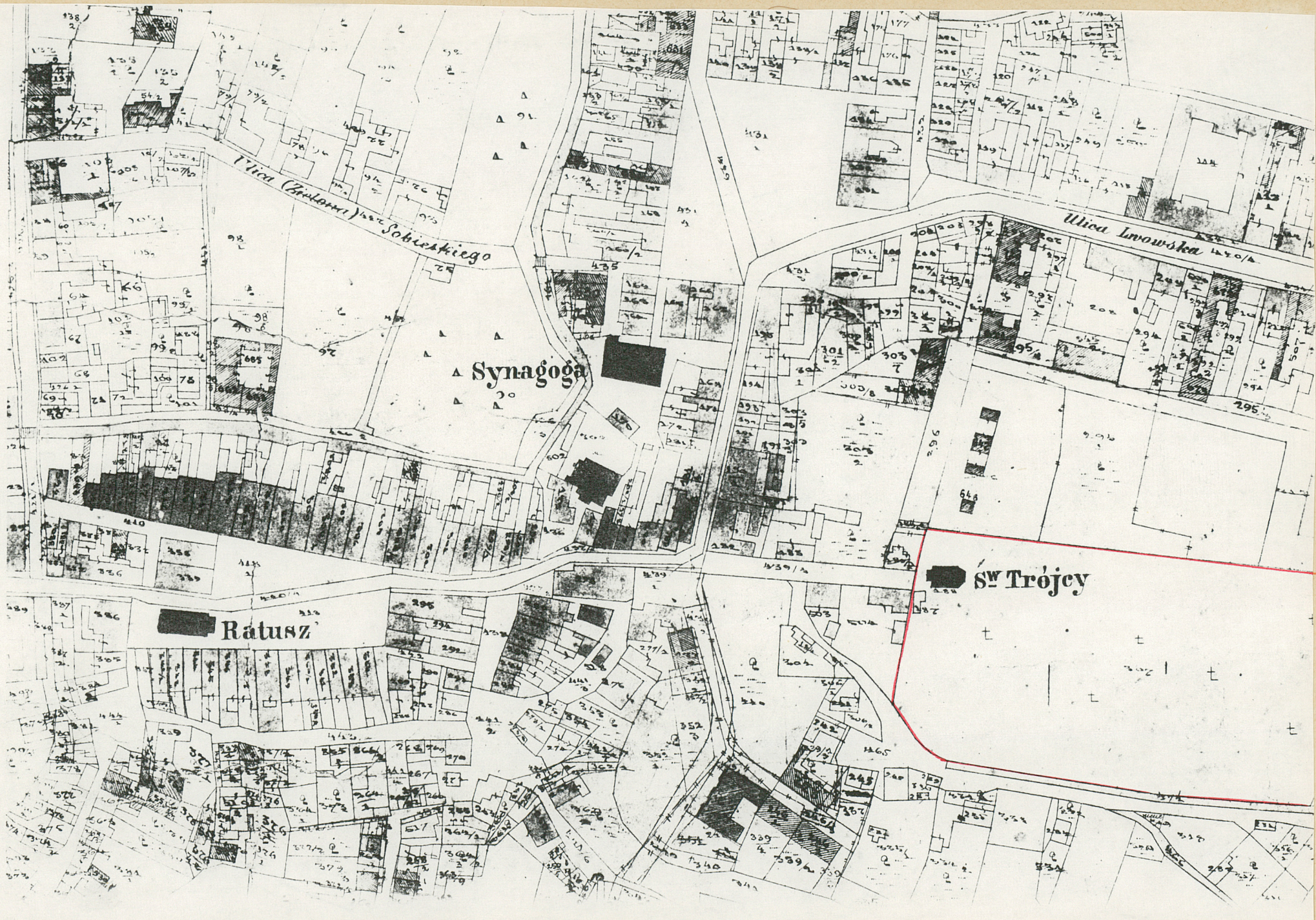

Stadt Rzeszow

Rzeszów, Plan katastralny miasta z 1879 r.

Rzeszów, Fragment planu katastralnego z 1889 r.
Oryginał w WAP Rzeszów.

Miasto Rzeszów

6. Rzeszów, fragment planu katastralnego z 1909 r.
Oryginał w WAP Rzeszów.

RZESZÓW
STARY CMENTARZ
UL. TARGOWA

KAPLICA CMENTARNA
ELEWACJA GŁÓWNA ZACH.
i BOCZNA - POŁUDNIOWA.
WIDOK OD UL. TARGOWEJ

ALEJA GŁÓWNA
WIDOK ZE WSCH. NA ZACHÓD

NAGROBEK MIECZYSŁAWA
MICHNIEWICZA, RADCY SĄDU
KRAJOWEGO I ADWOKATA ZM. 2.06.1899

NAGROBEK POWSTAŃCÓW STYCZNIOWYCH Z 1863.,
(POWSTAŁ OK. 1886..)

GROBOWIEC BEZ INSKRYPCJI

NAGROBEK JASIEWICZOWEJ

NAGROBEK RODZINY ZBYSZEWSKICH
(ALEKSANDRA ZM. 1876)NAGROBEK LUDWIKA NIECIA
RADCY JADU 1850-1908

NAGROBEK HANASIEWICZOWEJ
ZM. 1908

NAGROBEK JANA GRUDZIŃSKIEGO
1802 - 1884

NAGROBEK A. MAŁEZYŃSKIEJ
ZM. 1901

GRÓB RODZINY ANDRYKIEWICZÓW
1889 R.

NAGROBEK KAZIMIERZA JÓZEFA
ADAMOWSKIEGO - URZĘDNIKA PAŃSTW.
zm. 1897

NAGROBEK Z NIECZYTELNĄ
INSKRYPCJĄ

NAGROBEK SZCZEPANA BACZOW-
SKIEGO (?) zm. 7.06.1836 r.

NAGROBEK BEZ INSKRYPCJI
K. XIX W.

NAGROBEK Z BRAKUJĄCĄ
TABLICĄ INSKRYPCYJNĄ

GRÓB FRIEDRICHA GÄRTNERA
1842 - 1907

NAGROBEK Z NIECZYTELNĄ
INSKRYPCJĄ

NAGROBEK HANASIEWICZOWEJ
(INSKRYPCJA NIECZYTELNA)